

BEZPRAWNE ROZPOWSZECHNIANIE ZDJEĆ O CHARAKTERZE INTYMNYM

Spis treści

WIZERUNEK JAKO DOBRO OSOBISTE	2
OCHRONA WIZERUNKU W USTAWIE O PRAWIE AUTORSKIM I PRAWACH POWSZECHNYCH	3
OCHRONA WIZERUNKU W PRAWIE KARNYM.....	4
POSTĘPOWANIE W SPRAWIE OCHRONY WIZERUNKU.....	4
WZORY PISM	7

Wraz z postępowem technicznym i rozwojem środków masowego przekazu, wizerunek i jego ochrona stały się niezwykle istotnym zagadnieniem. Dokonanie naruszeń nigdy nie było tak łatwe, jak jest to możliwe w XXI wieku głównie dzięki postępowi Internetu. Większość osób nie zdaje sobie sprawy, iż podzielenie się z bliską osobą kilkoma „pikantnymi” fotografiami może wiązać się z ogromnym ryzykiem. Coraz częściej materiały takie wpadają w niepowołane ręce lub nawet zostają wykorzystane w bezprawny sposób przez pozornie godną zaufania i bliską nam osobę. Dlatego też warto wiedzieć w jaki sposób prawo chroni nas przed osobami bezprawnie rozpowszechniającymi nasz wizerunek, tym bardziej taki o charakterze intymnym.

WIZERUNEK JAKO DOBRO OSOBISTE

Wizerunek w polskim systemie prawnym zalicza się do dóbr osobistych wymienionych w art. 23 kodeksu cywilnego:

„Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

W kolejnym artykule kodeksu cywilnego ustawodawca wymienia na jakie środki ochrony może liczyć osoba, której dobro osobiste, a więc i wizerunek, zostało naruszone.

„Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.”

Wobec powyższego jeśli ktoś bez naszej wiedzy i zgody rozpowszechnia nasze intymne zdjęcia np. w Internecie, mamy pełne prawo domagać się przed sądem cywilnym:

- zaniechania tego działania,
- usunięcia skutków naruszenia,

- zadośćuczynienia pieniężnego lub też zapłaty sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Co więcej jeżeli wskutek naruszenia naszego wizerunku doznaliśmy jakiś szkód majątkowych możemy także żądać ich naprawienia na zasadach ogólnych kodeksu cywilnego (art.415 k.c.).

OCHRONA WIZERUNKU W USTAWIE O PRAWIE AUTORSKIM I PRAWACH POWSZECHNYCH

Wizerunek podlega ochronie również na podstawie przepisów prawa autorskiego. Art. 81 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych wskazuje, że rozpowszechnianie wizerunku wymaga zgody osoby na nim przedstawionej. Co istotne zezwolenie to nie może być dorozumiane i polegać wyłącznie na braku sprzeciwu osoby wobec wykorzystania jej wizerunku. Osoba udzielająca zgody na rozpowszechnianie wizerunku musi mieć pełną świadomość postaci przedstawiania tego wizerunku: czasu, miejsca publikacji, zasięgu publikacji, kontekstu i zestawienia z innymi elementami czy wizerunkami, komentarzami. Ust. 2 art. 81 ww. ustawy przewiduje wyjątki od wymogu uzyskania zgody na rozpowszechnianie wizerunku. Dotyczy to osoby:

- 1) powszechnie znanej, jeżeli wizerunek wykonano w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych, w szczególności politycznych, społecznych, zawodowych;
- 2) stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza;
- 3) która otrzymała umówioną zapłatę za pozowanie i nie wyraziła wyraźnego zastrzeżenia, że jej odrębna zgoda jest niezbędna do rozpowszechniania tego wizerunku.

Rozpowszechnienie wizerunku, zgodnie z przepisami prawa autorskiego, oznacza udostępnienie wizerunku publicznie, czyli do otwartego i nieokreślonego kręgu osób. Udostępnienie to może nastąpić w dowolnej formie np. za pomocą prasy, telewizji, czy w Internecie. Przewidziane przez prawo autorskie środki ochrony obejmują m.in. żądanie zaniechania działania, złożenie oświadczenia o odpowiedniej treści i formie, a jeśli naruszenie było zawinione, również zadośćuczynienie i przyznanie odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

OCHRONA WIZERUNKU W PRAWIE KARNYM

Ustawodawca przyznał także ochronę wizerunkowi w przepisach prawa karnego. W kodeksie karnym działania naruszające wizerunek penalizuje m.in. art. 191a. Niezgodne z prawem jest:

- **utrwalanie** wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej, **przy użyciu w tym celu wobec niej przemocy, groźby bezprawnej lub podstępu.**
- **rozpowszechnianie wizerunku** nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej **bez jej zgody.**

Sprawca tego czynu zabronionego podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Warto zwrócić uwagę, że przez „rozpowszechnianie” należy rozumieć takie zachowanie się sprawcy, które polega na czynieniu ich powszechnie dostępnymi **szerszemu i bliżej nieokreślonemu kręgowi osób.** Niestety nie wypełnia znamion czynu zabronionego z art. 191a kodeksu karnego działanie osoby polegające wyłącznie na okazywaniu lub wyświetlaniu filmu za pomocą aparatury video, jeżeli tego rodzaju okazywanie lub udostępnienie tych przedmiotów odbywa się **w niewielkim i ściśle określonym kręgu osób.** Przy wymierzaniu kary za popełnienie przestępstwa z art. 191a kodeksu karnego dla sądu ważna jest także motywacja osoby, która się jego dopuściła. Wyższym stopniem szkodliwości społecznej charakteryzuje się czyn zabroniony motywowany chęcią odwetu np. na wyższą odpowiedzialność karną narażona jest osoba, która w akcie zemsty za zakończenie związku udostępnia w Internecie nagie zdjęcia swojego byłego partnera.

Na ponoszenie odpowiedzialności karnej jest także narażona osoba, która grozi upublicznieniem naszych intymnych zdjęć, które od nas wcześniej otrzymała. Jest to tzw. **groźba karalna za którą zgodnie z treścią art. 190 kodeksu karnego sprawcy grozi nawet do 2 lat pozbawienia wolności.**

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE OCHRONY WIZERUNKU

Kiedy dowiemy się, że ktoś bezprawnie wykorzystuje nasz intymny wizerunek, należy w pierwszej kolejności zadbać o zabezpieczenie dowodów np. wydrukować stronę Internetową ze zdjęciami w domu, zapisać na telefonie zrzuty ekranu. Jest to bardzo istotne, ponieważ niejednokrotnie zdarza się, że zaraz po dokonaniu naruszenia osoba bezprawnie posługująca się naszym wizerunkiem próbuje „zacierać ślady” i usuwa te materiały z sieci. Gdy zabezpieczymy już dowody na dokonanie naruszenia możemy skorzystać z przysługujących nam przed sądem karnym jak i cywilnym narzędzi do ochrony naszych praw.

Aby wszcząć postępowanie karne składamy na policji lub do prokuratury **zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa wraz z wnioskiem o ściganie sprawcy**. Bez niego prowadzenie postępowania karnego w naszej sprawie będzie niemożliwe, gdyż ściganie w przypadku popełnienia przestępstwa z art. 191a kodeksu karnego odbywa się tylko na wniosek pokrzywdzonego. Do wniosku oczywiście załączamy zebrane przez nas dowody.

Jeśli zaś chodzi o procedurę cywilną, to w pierwszej kolejności możemy skierować do osoby naruszającej nasz wizerunek wezwanie zawierające wymienienie naszych żądań wraz z wyznaczeniem terminu na ich spełnienie. Jeżeli osoba dokonująca naruszeń zignoruje nasze wezwanie, pozostaje nam złożyć do sądu **pozew o ochronę dóbr osobistych. Sądem właściwym w sprawie o ochronę prawa do wizerunku jest sąd okręgowy**, a konkretnie może to być sąd okręgowy:

- w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania;
- w którego okręgu nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę;
- właściwy dla miejsca zamieszkania albo siedziby powoda – jeśli naruszenie nastąpiło przy wykorzystaniu środków masowego przekazu.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 u.k.s.c. od pozwu w sprawie o ochronę dóbr osobistych pobiera się opłatę stałą w kwocie 600 złotych. W swoim piśmie możemy od pozwanego żądać:

- zaniechania naruszeń – należy wskazać wprost czego się domagamy np. jeżeli nasz wizerunek został umieszczony w Internecie, to należy podać adres strony, o którą chodzi;
- przeprosin – trzeba określić dokładnie formę (adekwatną do wagi naruszenia) i treść takiego oświadczenia np. wskazać na jakim portalu ma ono zostać zamieszczone, jak długo ma być dostępne, a także sformułować dosłowną treść satysfakcjonujących nas przeprosin;
- zapłaty określonej kwoty na cel społeczny;
- zadośćuczynienia – należy wskazać kwotę pieniężną, którą pozwany ma zapłacić na naszą rzecz, by wynagrodzić nam szkodę niemajątkową tzw. krzywdę. Musimy udowodnić przed sądem, że w wyniku naruszenia prawa do wizerunku doznaliśmy negatywnych skutków dla naszej cielesnej lub psychicznej kondycji np. nabawiliśmy się zaburzeń układu pokarmowego, bezsenności, nerwicy, depresji czy stanów lękowych;
- odszkodowania – aby móc skutecznie domagać się odszkodowania w określonej przez nas wysokości, musimy udowodnić przed sądem, iż doznaliśmy jakiejś szkody majątkowej w wyniku naruszenia naszego prawa do wizerunku przez pozwanego np. utraciliśmy zatrudnienie, ponieważ

- pracodawca dowiedział się o krążących po sieci naszych nieprzyzwoitych zdjęciach.

Z art. 24 kodeksu cywilnego wynika **domniemanie bezprawności naruszenia dobra osobistego**. W praktyce oznacza to, iż w pozwie musimy wykazać jedynie, że doszło do naruszenia naszego dobra osobistego. To na stronie przeciwnej spoczywa ciężar dowodu, że naruszenie to nie było bezprawne. Okoliczności wyłączające bezprawność zachowania się sprawcy zagrożenia lub naruszenia dobra osobistego, które pozbawiają osobę dotkniętą naruszeniem ochrony zostały wskazane w wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30 stycznia 2014 r. (II Ca 1196/13). Są to:

- działanie na podstawie przepisu lub wykonanie prawa podmiotowego,
- zgoda uprawnionego
- nadużycie prawa podmiotowego osobistego.

Rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych Sąd najpierw ustali, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi osądzi, czy działanie pozwanego było bezprawne.

WZORY PISM

- **Pozew o ochronę dóbr osobistych**

....., dnia r.

Sąd Okręgowy w

Wydział

ul.

.....

Powód:

PESEL:

ul.

.....

Pozwany:

ul.

.....

Wartość przedmiotu sporu:

POZEW O OCHRONĘ DÓBR OSOBISTYCH

Działając w imieniu własnym, wnoszę o:

- 1) nakazanie pozwanemu zaniechania dalszego naruszania mojego wizerunku poprzez nakazanie pozwanemu usunięcia ze strony internetowej..... następujących zdjęć powoda:.....
.....
- 2) nakazanie pozwanemu aby w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się wyroku złożył i opublikował w Internecie na stronie..... przez okres 30 dni oświadczenie o następującej treści:
.....
.....
.....
- 3) zapłatę na cel społeczny, na rzecz: kwoty w wysokości zł,

Strona | 7

GDAŃSK

INSTYTUT
AKTYWIZACJI
REGIONÓW

© copyright by Fundacja IAR
stan prawny: 2021

- 4) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zadośćuczynienia w wysokości zł tytułem poniesionej przez powoda krzywdy wskutek naruszenia jego wizerunku;
- 5) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda odszkodowania w wysokości zł tytułem poniesionej przez powoda szkody majątkowej wskutek naruszenia jego wizerunku,
- 6) rozpoznanie sprawy na rozprawie, również pod nieobecność strony powodowej,
- 7) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych,
- 8) dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów wskazanych w uzasadnieniu pozwu.

UZASADNIENIE

.....

.....
 podpis

Załączniki:

- 1) odpis pozwu wraz załącznikami dla strony przeciwnej,
- 2) dowód uiszczenia opłaty od pozwu w wysokości 600,00 zł.
- 4) dowód,

INSTYTUT
AKTYWIZACJI
REGIONÓW

• **zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa wraz z wnioskiem o ściganie sprawcy**

.....
(imię i nazwisko pokrzywdzonego) (miejsowość) (data)

.....
.....
(dokładny adres do korespondencji)

Komenda Powiatowa/Miejska*
Policji
w

.....*
Prokuratura Rejonowa
w

.....*
ul.

.....
..... -
(kod pocztowy) (miejsowość)

ZAWIADOMIENIE
o popełnieniu przestępstwa wraz z wnioskiem o ściganie sprawcy

Na podstawie art. 304 § 1 k.p.k. zawiadamiam o popełnieniu
w dniu roku*, w okresie od do
roku* w miejscowości, przy ulicy
przez

(imię i nazwisko sprawcy, ewentualnie adres zamieszkania jeśli posiadamy)

przestępstwa z art.191a k.k., polegającego na

.....
.....
(opisać w jaki sposób sprawca dopuścił się przeciwko nam przestępstwa z art.191a)

I na podstawie art. 12 § 1 k.p.k. wnoszę o ściganie jego sprawcy.

Uzasadnienie

.....
.....
.....

.....
.....
.....
(należy tu zwięźle opisać zdarzenie :co się stało, kiedy, dlaczego, w jakich okolicznościach oraz ewentualnie wskazać z imienia i nazwiska osoby, które widziały lub słyszały o zdarzeniu lub powołać odpowiednie dokumenty).

.....
(podpis pokrzywdzonego)

Załączniki:

- ;
 - ;
- (należy opisać tu dokumenty, które przedkłada się w załączeniu na potwierdzenie twierdzeń zawartych w uzasadnieniu)

* - niewłaściwe skreślić.